

Sara Collins

De bekentenissen
van
Frannie Langton

Vertaald uit het Engels door Anneke Bok

HOLLANDS DIEP

AMSTERDAM

2019

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel: *The Confessions of Frannie Langton*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Viking, 2019

© Sara Collins, 2019

© Vertaling uit het Engels: Anneke Bok, 2019

© Nederlandse uitgave: Hollands Diep, Amsterdam 2019

Omslagontwerp: Moker Ontwerp, Amsterdam

Typografie: Crius Group, Hulshout

Foto auteur: © Justine Stoddart

ISBN 978 90 488 4359 6

ISBN 978 90 488 4360 2 (e-book)

NUR 302

www.hollandsdiep.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Hollands Diep is een imprint van Overamstel Uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Iain
En ter herinnering aan Melanie, Susan en Joy

Over hun verleden is even weinig bekend als over hun toekomst. Ze zijn werktuigen die telkens moeten worden aangezwengeld als je wilt dat ze in beweging komen.

- Charlevoix

Eén woord

Bevrijdt ons van de last en de pijn van het leven:

Dat woord is liefde.

- Sophocles

Old Bailey,
Londen,

7 april 1826

Ik zou nooit hebben gedaan wat ze zeggen dat ik heb gedaan, met Madame, omdat ik van haar hield. Niettemin zeggen ze dat ik om die redenen ter dood moet worden gebracht, en ze willen dat ik beken. Maar hoe kan ik iets bekennen wat ik volgens mij niet heb gedaan?

Hoofdstuk een

Mijn rechtszitting begint zoals mijn leven is begonnen: een eruptie van ellebogen, spuug en geduw. Vanuit de gevangeniscel voeren ze me door de publieke tribune, de trap af en langs de tafel, waar het wemelt van de advocaten en griffiers. Om me heen een buiten haar oevers tredende stroom van gezichten, en een aanzwellend gemompel dat zich vermengt met het gefluister van de advocaten. Een zoemend geluid als dat van nijldige bijen in een struik. Alle hoofden draaien zich om wanneer ik binnenkom. Elk oog een spies.

Ik buig het hoofd, richt mijn blik op mijn laarsjes en klem mijn handen ineen om het vreselijke trillen te stoppen. Het lijkt wel alsof heel Londen hier is, maar een verhaal over moord is dan ook wat de stad het liefst hoort. Iedereen is opgezweept tot dezelfde stemming, iedereen verkeert in een staat van opwinding door de ‘sensatie die werd opgeroepen door deze uiterst meedogenloze moorden’. Dat waren de woorden van *The Morning Chronicle*, die zich nu juist bezighield met het oogsten van die sensatie, als was het een inkt-zwart gewas. Ik heb me aangewend om niet te lezen wat de kranten over me schrijven, want kranten zijn als de spiegel waar ik eens in keek op een kermis bij de Strand, die mijn spiegelbeeld uitrekte als was het een pijnbank en die me twee hoofden gaf, zodat ik mezelf bijna niet herkende. Als u ooit de pech hebt gehad dat er over u werd geschreven, weet u wat ik bedoel.

In Newgate heb je echter cipiers die er een sport van maken om je de krant voor te lezen, en je kunt bitter weinig doen om daaraan te ontkomen.

Wanneer ze zien dat ik niet doorloop, geven ze me met de vlakke hand een duw naar voren, en huiverend ondanks de warmte loop ik half struikelend de trap af.

Moordenaar! Dat woord achtervolgt me. Moordenaar! De Moordende Mulattin.

Ik moest een sukkeldrafje inzetten om de cipiers bij te houden en niet pardoes een duikeling te maken. Wanneer ze me in de beklaagdenbank duwen, grijpt de angst me bij de keel. De advocaten in hun sombere toga kijken op van hun tafel, loom als rundvee. Zelfs deze door de wol geverfde oude rotten in het vak willen een blik werpen op de Moordende Mulattin. Zelfs de rechter, dik en glimmend in zijn ambtsgewaad, zijn gezicht zacht en uitdrukkingloos als een oude aardappel, staart me aan totdat hij zijn ogen tot spleetjes knijpt en met een hoofdknikje beduidt dat de sluikeharige griffier de tenlastelegging kan gaan voorlezen.

FRANCES LANGTON, ook bekend als Ebben Fran of Zwarte Fran, wordt moord met voorbedachten rade op GEORGE BENHAM en MARGUERITE BENHAM ten laste gelegd. Ze zou op de zevenentwintigste dag van januari in het jaar des Heren 1826 op misdadige wijze en met kwade opzet GEORGE BENHAM en MARGUERITE BENHAM, onderdanen van Zijne Majesteit de Koning, hebben aangevallen en het bovendeele en het middendeel van hun borstkas slagen en steekwonden hebben toegebracht totdat ze beiden het leven lieten, waarna hun ontzielde lichamen werden aangetroffen door EUSTACIA LINUX, huishoudster in Montfort Street in Londen. De openbare aanklager is de weledele heer JESSOP.

De publieke tribune is afgeladen met chique lui en gewoon volk, met daartussenin gepeupel – de rechtszaal is een van de weinige plaatsen waar je zulke mensen ooit broederlijk zij aan zij kunt zien zitten. Paduazijde, kasjmieren shawls en eenvoudige omslagdoeken

naast elkaar. Ze schuiven met hun achterwerk heen en weer over het hout, daarbij een lucht verspreidend als van bedorven melk, net als de lap varkensvlees die Phibbah een keer was vergeten, onder de veranda. Zo'n lucht waardoor je tong aan je verhemelte gaat plakken. Sommige vrouwen zuigen op gekonfijte sinaasappelschil die ze opdiepen uit hun handtasje – hun kaken pompend als zuigers. Degenen die er niet tegen kunnen om in een eerlijke geur te zitten. Dames. Ik ken hun soort.

Jessop haakt zijn duimen achter zijn toga en gaat staan. Zijn stem kabbelt gestaag door, als water tegen een scheepsromp. Heel zacht. Hij had naast zijn eigen haar tegen ze kunnen staan babbelen. En dat is precies het beeld dat hij bij ze wil oproepen, want daardoor buigen ze zich nog iets verder naar voren om aandachtig te luisteren.

‘Mijne heren, op de avond van de zeventwintigste januari werden mijnheer en mevrouw Benham doodgestoken. Mijnheer Benham in de bibliotheek, mevrouw Benham in haar slaapkamer. Deze... vrouw... daar in de beklagdenbank, wordt van deze misdaden beschuldigd. Eerder die avond was er in hun ontvangkamer een conflict waarbij ze hen met de dood bedreigde. Er waren die avond verschillende gasten getuige van deze dreigementen, mensen die waren uitgenodigd voor een van de legendarische soirees van mevrouw Benham. Deze gasten zullen gehoord worden. Ook de huishoudster, mevrouw Linux, zal gehoord worden en zal verklaren dat ze heeft gezien dat de verdachte, kort nadat mevrouw Benham zich had teruggetrokken, de slaapkamer van haar mevrouw is binnengegaan. Mevrouw Linux is zelf omstreeks één uur in de ochtend naar boven gegaan, waar ze in de bibliotheek het levenloze lichaam van haar baas aantrof. Kort daarna betrad ze de slaapkamer van mevrouw Benham en trof daar haar levenloze lichaam aan en, naast haar, de verdachte. In het bed van haar mevrouw. Slapend. Toen de verdachte door de huishoudster werd gewekt, had ze bloed aan haar handen en opdrogend bloed op haar mouwen.

Tot op de dag van vandaag heeft ze, evenals tijdens haar aanhou-

ding en opsluiting, geweigerd te spreken over wat er die nacht is gebeurd. Dat is de toevlucht voor degenen die niet in staat zijn een afdoende en eerlijke verklaring te bieden. Welnu, als ze opheldering kan geven, weet ik zeker dat u die nu zult horen, mijne heren, zonder enige twijfel. Maar het dunkt mij dat een bevredigende verklaring uitgesloten is wanneer het misdrijf onder dergelijke omstandigheden werd gepleegd.'

Ik grijp me vast aan het hekje van de beklagdenbank, waarbij mijn ketenen rinkelen als sleutels. Ik kan mijn aandacht niet meer houden bij wat hij zegt. Mijn blik dwaalt door de rechtszaal en wordt getrokken door het zwaard dat achter de rechter hangt, zilver als een maansikkel. Ik lees de vergulde woorden die eronder zijn gegraveerd. 'Een getuige die meineed pleegt zal niet ongestraft blijven, maar hij die leugens spreekt, zal het leven laten.' Welaan. We zullen allemaal het leven laten, zowel leugenaars als waarheidslievendens, maar de Old Bailey is van zins het lot van een leugenaar te bespoedigen. Maar dat is niet wat me beangstigt. Wat me beangstigt, is sterven in de overtuiging dat ik degene ben geweest die haar heeft vermoord.

Ik zie u zitten aan de tafel van de advocaten. U kijkt omhoog en werpt me een snel knikje toe, dat als een paardendecken op me blijft rusten. Daar, uitgestald als porselein in een buffetkast, is het belastende bewijsmateriaal: Benhams kravat, zijn groenbrokaten vest, Madames lavendelkleurige zijden japon, haar onderjurk, en haar bandeau met de zwanenveer, die ook lavendelkleurig is geverfd, passend bij haar japon. En er ligt het slagersmes van Linux dat, bij mijn weten, al de tijd dat ik in Madames kamer ben geweest, in het messenblok in de keuken had gestaan.

Maar het is het voorwerp ernaast dat uw verwonderde blik trekt. Wanneer ik het zie, krimpt mijn maag samen van bezorgdheid. De vrucht, ineengedoken in een apothekerspot, strak als een vuist. Als iemand tegen de tafel stoot, wordt hij platgedrukt tegen het glas, als een wang. Er ligt een vraag besloten in uw opgetrokken wenkbrauwen, maar een die ik niet kan beantwoorden. Ik had niet

verwacht die hier te zien. De vrucht. Waarom is die hier toegelaten? Zullen ze me vragen erover te vertellen?

Als ik die apothekerspot zie, beginnen mijn knieën te trillen, en ik voel opnieuw alle ontzetting van die nacht. Maar de geest is een ander domein, zoals Milton al zei, hij kan een hel van de hemel en een hemel van de hel maken. Hoe doet hij dat? Door te onthouden of te vergeten. De enige kunstjes die een geest kent.

Er breekt een golf van herinneringen. Ze ligt in bed, steunend op haar ellebogen, met haar tenen in de lucht, en in haar ene hand een appel die ik haar vergeefs probeer te laten eten. 'Luister! Luister je?' Ze schopt met haar hiel.

'Ik sprak een pelgrim uit een aloud land,
die zei: "Er staat een machtig benenpaar
romploos in de woestijn. Vlakbij in 't zand
toont, half verzakt, een stuk gelaat aldaar..."

Ik luister maar half, want het is onmogelijk wat hier gebeurt: mijn mevrouw, die samen met mij in bed ligt en me een gedicht voorleest! Maar ook omdat het een van de keren was dat mij de taak was toebedeeld haar geestelijk evenwicht, zoals ze dat noemden, in de gaten te houden, als een pan die ik op het fornuis had staan. Gaat het wel goed met haar, vraag ik me af. Gaat het wel goed met haar?

Ze wendt zich tot mij. 'Vind je het mooi?'

'Van wie is het?' vraag ik, haar haar beroerend met mijn adem.

'Van Shelley. Hoewel ik meer houd van Byron, jij niet? De prins van het melodrama.' Ze draait zich plotseling op haar rug en sluit haar ogen. 'Byron is het bewijs, als dat al nodig is, dat een man slechts blasé wordt door zijn ondeugden, terwijl een vrouw erdoor wordt bezedeld. O, Frances, Frances, vind je ook niet dat iedereen dagelijks een gedicht voorgeschreven moet krijgen? Een vrouw kan niet alleen van romans leven!'

Daar heeft ze gelijk in. Een roman is als een grote beker thee,

maar een gedicht is als een spies door het hoofd.

Gisteren, toen we elkaar voor het eerst ontmoetten, heb ik u dat verhaal verteld. Ik weet niet waarom, behalve misschien omdat ik wilde dat u iets anders over mij en haar zou weten dan alleen de vreselijke dingen die worden verteld. Jullie advocaten zijn net zo huiverig voor informatie uit de tweede hand als een planter voor rietratten, terwijl een rechtszaak een heel persoon daar nu juist toe reduceert.

‘John Pettigrew,’ zei u en u stak me uw hand toe. In uw andere hand het dossier, waarvan de linten over uw pols sliertten. Uw donkere haar hing voor uw ogen. Ik kon zien dat u nog nerveuzer was dan ik voor wat ons te wachten stond.

Toen zei u: ‘Geef me in godsnaam iets waarmee ik u van de galg kan redden.’

Maar hoe kan ik u geven wat ik niet heb? Onthouden is iets wat gebeurt of niet, zoals ademen.

Daarom heb ik u dat verhaal verteld. Ik denk dat ik u wilde laten zien dat er liefde bestond tussen mij en haar. Maar hoe zou dat kunnen helpen? Wat zij en ik voor elkaar betekenden, is niet iets wat jullie mannen op waarde zouden weten te schatten. En liefde is hoe dan ook geen verweer voor moord, zoals u zei, maar biedt dikwijls wel een verklaring.

Maar dit is een verhaal over de liefde, niet alleen over moord, hoewel ik weet dat dit niet het soort verhaal is dat u verwacht. Eerlijk gezegd verwacht niemand een verhaal van een vrouw zoals ik. U denkt ongetwijfeld dat dit een van die slavengeschiedenissen zal worden, smeüig gemaakt met wanhoop en ellende. Maar wie wil zo’n verhaal lezen? Nee, dit is mijn relaas over mezelf, over mijn eigen leven en het geluk dat er zijn intrede deed, twee dingen die ik nooit voor mogelijk had gehouden, het geluk noch het kunnen vertellen van het verhaal.

Ik heb het papier dat u me gaf, een nieuwe ganzenveer en uw verzoek om uitleg te geven.

Iedere bajesklant zou u kunnen vertellen dat er voor elke misdaad

twee verhalen zijn, en dat een rechtszaak in de Old Bailey het verhaal is van de misdaad, niet het verhaal van de verdachte.

Dat verhaal kan alleen ik vertellen.

Paradise,
Jamaica,

1812-1825

Hoofdstuk twee

Vroeger heette ik Frannie Langton, voordat ik van Paradise naar Londen werd meegenomen en door Langton als dienstmeid werd weggegeven aan mijnheer George Benham, die mij vervolgens aan zijn vrouw gaf. Het was niet mijn keus om hierheen gebracht te worden, maar dat waren maar heel weinig dingen in mijn leven. Ik was Langtons schepsel. Als ik hem tevredenstelde, stelde ik mezelf tevreden. Als hij zei dat iets moest gebeuren, dan gebeurde het. Maar Langton was een man die zijn eigen huis 'Paradise' had genoemd, ondanks alles wat daar plaatsvond, en hij had ook alle levende wezens op de plantage een naam gegeven. Dat zegt misschien al wel genoeg.

Waar ik vandaan kom, is er meer dan één manier waarop een man je zijn naam geeft. Hij trouwt met je of hij koopt je. Er zijn plaatsen waar dat hetzelfde is, en dan noemen ze het een bruidsschat, maar de waarheid die iedereen moet begrijpen is dat er plaatsen zijn waar een man niet hoeft te trouwen met wat hij heeft gekocht.

Dit wordt niet het verhaal over alles wat me in Paradise is aangedaan of alles wat ik zelf heb gedaan. Maar ik zal er wel iets over moeten zeggen, neem ik aan. Ik heb altijd al eens mijn verhaal willen doen, ook al is het verhaal van één persoon niet meer dan een regendruppel in een oceaan. Maar als u ooit in zee hebt gestaan wanneer het begon te regenen, dan weet u dat het twee verschillende soorten water zijn. Zeewater is iets heel anders dan de eerste koude druppel die net op je gezicht is gevallen, dan nog een op je tong, en dan nog een, tik-tik-tik op je gesloten oogleden, totdat overal om je heen het regenwater op de zee klettert.

Het probleem is waar te beginnen. In het begin van mijn leven waren er een aantal echt moeilijke dingen, maar dat hoeft niet te gelden voor mijn verhaal, ook al is er niets wat eerlijkheid zo in je naar boven brengt als lijden. Niet alleen het ondergaan ervan, maar ook het toebrengen van leed.

Ik ben geboren op de plantage en was nog maar een klein meisje toen ze me van het slavenkwartier overbrachten naar het huis. Ik heb lang gedacht dat ik daarmee bofte, maar dat kwam alleen door de gewoonte van een leugenaar om de feiten altijd mooier voor te stellen dan ze in werkelijkheid waren.

Soms, wanneer Phibbah 's avonds de luiken had opengelaten en de kaarsen brandden, kon ik stiekem door het vochtige gras langs de rivier lopen en me verschuilen achter de suikermolen om me te vergapen aan het huis. Door het huiverende, gele licht werden de ramen tot kerkvensters, en als Miss-bella erlangs liep, tekende haar gestalte zich grijs en lang af. Ik stelde me voor dat ze zich binnen gereedmaakte om naar bed te gaan en tegen Langton aan te gaan liggen. Op de stroperige manier waarop blanke vrouwen zich voortbewegen. Niet zoals de vrouwen die in de slavenhutten woonden en snel als kippen waren.

Het huis bood ook 's ochtends een prachtige aanblik. De zon blinkend als Langtons zondagse schoenen. De warmte greep me al bij de keel, maar er hingen nog pluimpjes mist. Dan liep ik over het pad door het guineagrass naar de voorveranda. Bij het suikerrietveld stonden de mannen op hun kom pap te wachten. Witgekalkte muren, de veranda breedgeschouderd, houten luiken die Miss-bella door Manso had laten aanbrengen om de ongezonde lucht buiten te houden. Ik vond het een leuk idee dat het huis even jong was als ik. Langton ging er altijd prat op dat hij Manso en de ingehuurde steenhouwers en timmerlieden drie jaar lang de klok rond had laten buffelen om het piekfijn te maken.

Dan streek ik mijn bruinkatoenen jurk glad en liep achterom. Alles behoorde toe aan Langton, helemaal tot aan de plek waar de

zwarte, trage, vrijwel dichtgeslibde rivier een bocht naar het noorden beschreef. Ik ging dan zomaar op een van Miss-bella's bloedhouten stoelen zitten luisteren naar de krakende vloerplanken, hield mijn armen weg uit de zon zoals ik blanke dames had zien doen en zette me met mijn tenen af om de stoel te laten schommelen. Deed gewoon mijn ogen dicht en wachtte tot de dag naar het middaguur zou kruipen.

Voordat ze me daarnaartoe brachten om er te wonen, woonde ik er alleen in mijn fantasie.

Toen, op een middag, zei Miss-bella tegen Phibbah dat ze me moest gaan halen, en Phibbah vond me na enig zoeken op het laagstgelegen veld met de derde werkploeg, waar we met onze mandjes naartoe hadden gemoeten om mest in de plantgaten voor het suikerriet te doen. Ze nam me mee naar het kookhok en waste mijn voeten in de emmer. Haar hoofddoek fladderde als een gele vlinder voor haar ogen, en de hitte van het braadrooster sloeg tegen mijn benen. Ze mopperde er een hele poos over dat Miss-bella haar vijanden dicht bij zich wilde hebben, waardoor zij de hele ochtend was opgezadeld met de klus om achter zwarte kindertjes aan te zitten, en toen trok ze me mee naar binnen. Ik vroeg waar Miss-bella me voor nodig had, maar Phibbah had zich in een soort wrokkigheid gehuld en luisterde niet meer.

Miss-bella was in de kamer die helemaal van haar alleen was, en die er ook uitzag zoals zij. Allebei gehuld in zijde en fluweel, glad en koel als een hagedis. Een kamer zo diep dat ik met stomheid werd geslagen toen ik er binnenging, en zo ruim dat ik het gevoel had dat hij me helemaal opslokte.

Kiii! Deze kamer is even onbegrensd als het buiten is, dacht ik, maar met een dak boven je en ramen die bepalen hoeveel licht er mag binnenkomen!

Miss-bella zat in het midden op haar taboeret, haar rokken wijd uitwaaierend om zich heen. Ik had haar kunnen zien als een spin in

een web, maar door haar kleine, glanzende ogen deed ze me meer aan een vlieg denken. Voor zich had ze een kannetje geitenmelk staan op een laag tafeltje, waar ook stukjes gevulde maiskoek lagen uitgespreid, alsof ze voor de vogels bedoeld waren of om ratten mee te vangen. Ze pakte een stukje maiskoek. Ik deed een stap, die weerklonk als een klok, zodat ik geschrokken bleef staan. Ze stond op en kwam mijn kant uit op een oceaan van zwart satijn. Ze moest me bij de hand nemen en me meetrekken, verder de kamer in. Ik herinner me nu dat er een spiegel in die kamer was, vlak achter haar. Het was de eerste keer dat ik mezelf echt zag – daar was ik en ik liep met grote stappen op mezelf toe, als een schrikachtig wezen, en mijn gezicht schoot over het oppervlak, als een vis die ik niet kon vangen. Ik schrok opnieuw, dus ik bleef voor de tweede keer staan en moest weer worden meegetrokken.

De maiskoek was koud en de melk lauw. Ze moesten allebei zijn klaargezet lang voordat ze me had laten halen.

‘Zo,’ zei ze. ‘Jij bent Frances.’

Ik maakte een knicksje.

‘Zo heb ik je zelf genoemd.’

Daar hoorde ik van op. Tot dat moment had ik niet geweten dat Miss-bella ooit enige belangstelling voor me had gehad. Ik verloor mijn evenwicht bij mijn knicksje, gleed bijna uit en struikelde. Ik wist niet wat ik erop moest zeggen, anders dan haar te bedanken. Ze bewoog haar arm even om mijn aandacht weer te richten op de maiskoek die ze in haar hand had. Inmiddels had ik zelf met beide handen al een stukje maiskoek van het tafeltje gegrist, maar ik hapte dat andere stukje met mijn tanden zo uit haar hand.

Ze bolde haar wangen en stak toen haar vingers in haar mond alsof ze die wilde schoonlikken. ‘Je bent echt een kleine wilde.’

Ik zei niets.

‘Mijn man is degene die heeft besloten dat je hier in huis komt wonen, Frances.’

‘Ja, mevrouw,’ mompelde ik met volle mond. Ik probeerde de hap

naar binnen te schrokken voordat ze de maiskoek zou wegzetten.

‘Wat jij en ik gemeen hebben, is dat we daar geen van beiden iets over te zeggen hebben gehad.’

‘Ik vind het hier leuk, mevrouw.’

‘Tja. Ik moet nu denkkelijk een soort moeder voor je zijn.’

Wat kon ik daarop zeggen? Ik had mijn moeder nooit gekend, maar er was de naakte waarheid die we onder ogen moesten zien. Miss-bella was blank en een dame van aanzien. In de geschiedenis van ons warme kleine stukje aarde had niemand zoals zij ooit het leven geschonken aan iemand zoals ik. Ik was toen bruin, dik en zo sterk als paard, maar als mulattin was ik bleker dan alle andere negers op de plantage. Met een grote bos kroezig haar op mijn hoofd, niet als haar eigen fletse haar, dat zo vederlicht was dat de wind het kon bewegen, omhoogblazen en ermee kon spelen, terwijl hij mijn haar met rust liet.

Ze zei nog iets anders, wat naar mijn idee over haar eigen leven ging en mij dus niet aanging. Ze keek bovendien uit het raam toen ze het zei. ‘Ik woon al te lang ergens waar de slangen zowel in huis als in het gras op de loer liggen.’

Omdat ze had gezegd dat ze mijn moeder zou worden, waagde ik te vragen: ‘Hoelang blijf ik hier?’

Haar keel had een rode kleur en haar handen fladderden als kikkerpootjes. Ze keek me aan en wendde toen haar blik weer af, alsof ik de zon was en te lang naar me kijken pijn aan haar ogen zou doen. Ik vond het vreemd dat zij zo van streek was, terwijl ik als simpel schepsel uit het moeras bij haar was gebracht, en zij de voorname dame van het huis was die me zowel medelijden als maiskoek schonk. Miss-bella was bang voor mij.

Toen zei ze echter iets wat ineens mijn aandacht trok, alsof er net een kalkoengier de kamer was binnengevlogen. ‘Hoelang het ook duurt, uiteindelijk zal het te lang blijken.’

Hoofdstuk drie

Dat was in 1812. Niemand vertelde me waarom ik naar het huis was gebracht, en ik was te druk bezig de geur op te snuiven van schoon katoen en keukenklikjes om me er het hoofd over te breken. Ze zeiden dat ik zeven jaar oud was, om en nabij. Niemand heeft zich ooit de moeite getroost om het uit te zoeken. Ik heb nooit een verjaardag of een moeder gehad. Toen ik Phibbah ernaar vroeg, zei ze alleen dat mijn moeder was gevlucht. 'Je zult er heus niet een tevoorschijn toveren door vragen te stellen,' zei ze. 'Dat leer je nog wel. Wij stellen geen vragen, wij beantwoorden ze. En het antwoord is altijd ja.'

Als ik nu mijn ogen sluit, zie ik Phibbah de rotanbank in de ontvangkamer afstoffen en hem kantelen om eronder te kunnen vegen. Ik zie de bloedhouten stoelen in het midden staan om een briesje te vangen, de tapijten die de zus van Miss-bella vanuit Bristol heeft opgestuurd en die zich in onze hitte behaaglijk opkrullen alsof ze willen slapen. De eetkamer, waar de porseleinen kopjes en borden en de blauw-witte theepot in het dressoir staan te rinkelen. Ik hoor Phibbah me binnensmonds toesnauwen: '*Ga-lang*, kind, loop me toch niet voor de voeten. Waarom laat je me niet gewoon met rust?'

Het was mijn taak om het koper te poetsen, bloemen op Miss-bella's ontbijt tafel te zetten en de vliegen van haar eten te verjagen. Maar meestal zwierf ik maar wat door het huis en bedacht manieren waarop ik dicht bij Phibbah kon zijn, als een schort. Ze mopperde terwijl ze aan het werk was en klaagde dat haar oude botten rammelden als pitten in een kalebas, dat de bedenker van de kleur wit

vast nooit iemands wasvrouw had hoeven te zijn, en dat de meubels van blanke mensen niets anders deden dan nog meer meubels voortbrengen. Ik vond het leuk dat elk woord dat ze zei door de ruimte tussen haar tanden op vogelzang leek. Er ontbraken er vier, precies op de plek waar mijn eigen nieuwe tanden waren doorgekomen.

Zij was degene geweest die de mijne eruit had getrokken, en daarom vroeg ik haar: ‘Phibbah, wie heeft de jóuwe getrokken?’ Nee, ik liet haar geen moment met rust, net zomin als de golven het strand met rust lieten. Een kind is als een geblinddoekte met een hamer. Wreed door wat het niet weet.

Ze zei dat het me niet aanging. ‘Je kunt het je niet herinneren,’ zei ze.

‘Waarom niet?’

‘Omdat het gebeurd is voordat je geboren werd. Van die tijd kan niemand zich nog iets herinneren.’

Meestal deed ze niets anders dan foeteren, dag in dag uit, maar als ze in een goede bui was, gaf ze me lepels maispap, zo uit de pan, of ik kreeg een sneetje van haar maisbrood. Als ze ’s ochtends buiten bij het kookhok bonen zat te doppen en met haar hand naast zich op de grond klopte, was dat het teken dat ze er ook een paar voor mij had klaargelegd, naast de waskom. Dan sloop ik ernaartoe en schepte ze op in mijn handpalm, terwijl haar arm tegen de mijne kietelde. Maar ze keerde zich nooit naar me toe en keek me nooit aan.

De bonen vielen met een tikje in een tinnen schaal, Phibbah rook naar steenkool en naar de potas en aloë die ze tot zeep mengde. Als ik stilletjes bleef zitten, vertelde ze weleens een verhaal. Maar ze moest zich ernaar opwerken, als een golf die je van verre kunt zien aankomen. Eerst moest ze haar verteladem zoeken, die niet dezelfde was als haar levensadem.

Mijn lievelingsverhalen gingen over het huis.

‘Er is maar één reden waarom een blanke man ooit zo’n prachtig huis als dit zou bouwen,’ zei Phibbah. ‘Je doet een worm aan de haak om vis te vangen. Toen de baas uit Engeland hiernaartoe was

gekomen en zijn huis af was, stuurde hij een brief naar Bristol. We wisten zo zeker als de avond gaat vallen, dat er een blanke vrouw zou komen. En ja, hoor, daar kwam Miss-bella aanhollen – *bragadap!* – net als parelhoenders komen aanrennen als je mais strooit.’

Toen moest Phibbah een nieuwe bazin leren begrijpen. En ze moest haar observeren zoals zeelieden de lucht. Morgenrood: zee-man let op je boot! Avondrood: mooi weer aan boord. Miss-bella kwam aanrijden hoog op de bok van de muilezelwagen, even misplaatst als een witte handschoen op een drooghaag, met op haar schoot een rinkelende theepot, langs de randen bezet met een blauw-wit motief, als vogels op een tak. Ze had de kussens van de wagen losgetrokken om er een troontje voor te maken. Drie avonden achtereen was Phibbah tot laat opgebleven om die kussens te naaien. En ze waren afgezet met brokaat voorzien van een bladmotief, mooi genoeg voor in de ontvangkamer. Langton had gezegd dat het potdomme moest lijken alsof hij op een wolk zat, de dag dat hij zijn vrouw ging ophalen. En daar kwam Miss-bella, die ze voor haar theepot gebruikte in plaats van voor haar achterwerk! O, maar ze zou snel wijzer worden. Dit was Jamaica. Hier gingen dingen nu eenmaal aan gruzelementen.

Geloof het of niet, vertelde Phibbah, er was een tijd dat Miss-bella en Langton samen uit rijden gingen, voordat ze wist dat Jamaica iets was om te vrezen. Dan droeg ze haar amazonerok, die eruitzag als een citroen waar een partje uit was, en haar strohoed met de blauwe veer; haar grijze ogen glinsterden van opwinding als Langton naast haar te paard zat en haar alles toonde wat hij bezat. Phibbah werd verondersteld op de uitkijk te staan en naar beneden te lopen om de deur open te zwaaien zodra ze eraan kwamen. Ze wist dat ze het duur zou betalen als die deur een minuut langer dichtbleef. Maar er was een manier om te weten wanneer ze in aantocht waren lang voordat ze hen kon zien.

‘Hoe dan?’ vroeg ik haar.

‘Zoals altijd wanneer je wilt weten waar hij is. Kijk uit over de velden.’

‘Naar de mannen?’

‘Mm. Ze doen allemaal hetzelfde als hij eraan komt.’

‘Kijken ze op?’

‘*Cha!* Kind toch!’ Ze maakte een zuigend geluid, lucht die muziek maakte tussen haar hoektanden door. ‘Hun hoofd gaat naar beneden. Let er maar op. Je ziet het telkens weer, alsof er een golf door het gras gaat. Van welke kant die golf komt, dáár komt de *bakra* vandaan.’

Miss-bella moest vertroeteld worden als een roos. Ze had de bleekste armen die ik ooit heb gezien. Haar enige bezigheid voor de ochtend bestond erin die uit de zon te houden. Bovendien had ze een taille zo smal als de snavel van een troepiaal, die ze nog smaller maakte door een korset met baleinen, die haar omsloten als ribben. Haar billen bolden op door allerlei tournures en hoepels die haar zus uitkoos uit damescatalogi en haar liet toesturen. Miss-bella zei dat het bestaan in de koloniën alleen kon worden overleefd door gebed en alleen te verdragen was door thee, dus die schonk Phibbah elke middag op de achterveranda terwijl ze foeterde: ‘Waarom zitten wij opgescheept met de enige blanke op heel Jamaica die zo gek is om buitenshuis thee te drinken?’

We zetten kommen met suikerwater en kobaltgif neer om vliegen te vangen en haalden de waaier met het oranjebloesemmotief en het porseleinen voetbad tevoorschijn. Ik had er een hekel aan dat ik dan mijn katoenen jurk moest aantrekken in plaats van mijn mousseline (zacht en wit met een kanten kraagje, waardoor Miss-bella’s gasten me altijd van top tot teen bekeken). Maar de mousseline jurk was om aan tafel te bedienen, de katoenen was mijn voetwasjurk.

Phibbah stond achter haar met de waaier. Ik schoof de zoom van Miss-bella’s grijze rok omhoog. Haar tenen kwamen omhoog als kleine wimpers. Ik keek naar het suikerrietveld. Daar wapperden

grof linnen en mousseline. Veldslaven kwamen uit de rij om lappen in een emmer water te drinken en om hun hoofd te binden. Onder de tamarindeboom zaten de slavendrijvers hoog te paard toe te kijken. Ik poetste met het waslapje tussen de tenen van Miss-bella. Haar voeten leken op iets wat net was opgegraven uit een gebluste brand. Droog, met kloofjes. Niet mooi zoals de rest van haar. Naarmate de middag vorderde, werd haar gezicht roder. Traag als een scheepszeil bracht de waaier een briesje tweeweg. Haar woorden kabbelden om ons heen, als water in een badkuip. Ze boog zich over haar theekopje en slaakte een zucht.

‘Dit hele godvergeten oord is speciaal bedoeld om Europeanen om het leven te brengen,’ zei ze.

Phibbah liet de waaier tegen haar heup kletsen. ‘*Kiiii!* Als het u al ombrengt, wat doet het dan wel niet met ons?’

Miss-bella verstarde, terwijl het theekopje haar onderlip raakte. Toen moest ze lachen. ‘Nou, Phibbah, het zijn de Europeanen over wie ik me zorgen maak. Met name over mezelf.’

Laat me u dit vertellen: ik heb gezien dat Phibbah werd afgeranseld voor allerlei kleinigheden: telkens wanneer er iets van porselein ontbrak, nadat ze een van de theekopjes van Miss-bella had gebroken omdat het uit haar handen was geglipt, en een keer toen ze de gezouten kabeljauw te laat had binnengebracht voor het ontbijt, maar ik heb nooit gezien dat ze ervanlangs kreeg omdat ze een grote mond had. Ik vroeg haar er een keer naar. ‘Dat is het enige vermaak dat die vrouw hier heeft,’ antwoordde ze.

Als je ergens op terugkijkt, valt de tijd weg, zoals rulle aarde terugstroomt in een pas gegraven gat. Ik zie ons drieën – de vrouwen van Paradise – als in glas geëtste figuren. En dan is het alsof er geen tijd verstreken is, alsof het meisje dat bij Miss-bella’s voeten knielde alleen even met haar ogen knipperde en vervolgens ontdekte dat ze de Moordende Mulattin was.

Vanwaar ik op mijn hurken zat, kon ik de rivier zien. O, het

zou een mirakel zijn om weer iets zachts zoals dat water tegen mijn huid te voelen, hoewel ik ook al tevreden zou zijn met liggen op vers gemaaid gras, en zelfs met de kans om mijn vingers over een pas gewassen dameshemd te laten gaan. De lucht was prikkelend door de geur van suikerrietloof dat in de buurt van de rivier werd verbrand en door de sinaasappelolie die Phibbah gebruikte voor het op-poetsen van meubels. ‘Ga binnen eens wat van die ananastaart halen die je gisteren hebt gemaakt,’ zei Miss-bella. ‘En is er orangeade?’

Phibbah zette de kan bij de deur. Ik was al die tijd met gebogen hoofd bezig het vuil onder Miss-bella’s teennagels weg te schrapen met een krabbertje; ik had eerst de ene, toen de andere voet opgetild. Mijn hart bonkte nog steeds zo luid als een trommel, maar de rest van me was zacht geworden, als boter in een koekenpan. Het was een krabbertje met een ivoren greep dat ik gebruikte, alsof dat de voeten van Miss-bella iets sierlijks kon geven. Ik tilde één voet uit het water en zette die op de handdoek bij haar stoel om te drogen, en zij en ik leunden beiden achterover en bewonderden hem. Alsof het marmer was in een museum. We deden altijd alsof die voeten even mooi waren als de theekopjes, zoals we ook deden alsof de theepot niet half met rum was gevuld.

Ze was nog niet klaar met klagen. ‘Ik heb er zo genoeg van om altijd maar uit te kijken op diezelfde saaie heuvels.’

‘We zouden de thee ook een keer aan de voorkant kunnen schenken,’ zei Phibbah, ‘als u niet zo koppig was.’

‘O, nee. Dat kan ik niet aan.’

‘Uitzicht op zee.’

‘Dat is precies de reden waarom ik het niet aankan.’ Ze wierp Phibbah over haar schouder een scherpe blik toe. ‘Maar daar weet jij vast alles van.’

‘Waarvan?’

‘Dat je iets zo graag wilt dat het onverdraaglijk is om ernaar te kijken.’

Met de dichtgeklapte waaier priemde Phibbah om zich heen alsof

ze de lucht wilde doodsteken. ‘Ik dacht dat het de heuvels waren die u stoorden. Nu zegt u dat het de zee is.’

Miss-bella keek glimlachend in haar theekopje. Ze was even stil, alsof ze aan het nadenken was. ‘Het lijkt erop dat ik vooruit noch achteruit kan kijken.’

‘Nou, dan hoeft u ook niet te zaniken over waar u gaat zitten.’

Ze wuifde met haar hand. ‘Denk je nu echt dat ik ervoor gekozen heb om op deze plantage te zitten?’ We zagen haar van haar thee drinken en het kopje wegzetten. ‘Als mijn vader of mijn man ook maar een greintje begrip toonde, zou ik daarginds zijn. Op de eerstvolgende snelle klipper naar Bristol.’

Manso kwam met veerkrachtige pas voorbij met zijn zinken emmer en riep: ‘Koetje! Koetje!’ om de runderen te verzamelen, en hij tilde zijn voeten net zo op als de gekke haan die maar één kraaloog had. Bij de schuur schudde hij kleine hoopjes zout uit. De koeien kwamen met een sukkelgangetje aangelopen en likten er met trage tongen van.

Tot op de dag van vandaag herinner ik me wat er toen gebeurde, want wat er toen gebeurde veranderde mijn leven, ten goede en ten kwade. Miss-bella sloot haar ogen, liet haar boek op haar knieën rusten en streek met haar vingers over het leren omslag. Daaronder zag ik een half verscholen D. Een briesje speelde met de bladzijden. Manso floot gebiedend tegen de koeien. Hier komen, hier komen. Het boek lag daar, als het zoveelste ding dat ik begeerde. De bladzijden wit als een geschilde appel. Wit als pas gewassen lakens. Er kwam iets onstuimigs in me op. Hoe kan ik het uitleggen? Alles werd stil, zoals wanneer er een uil overvliegt. Je hoorde zelfs de waaier niet tikken. Ik reikte ernaar, mijn hand begaf zich op verboden gebied, op haar schoot, en toen ik besepte wat ik deed, trok ik snel mijn hand terug, maar die bleef even haken aan Miss-bella’s rok. Ik krabbelde overeind. Zij sprong ook op. Het boek tuimelde van haar schoot en kwam in het voetbad terecht. Mijn maag draaide zich om en voelde als iets wat deinde op het water van de oceaan. ‘Frances!’

De waaier bewoog niet meer.

‘Het spijt me, mevrouw,’ zei ik. ‘Het spijt me.’ Ik viste het boek uit het water en veegde het af met een punt van mijn jurk, terwijl de angst door mijn hoofd gierde. Ze gaf me een klap. Mijn hoofd was als een vis aan de lijn, haar hand de haak. Mijn benen zegen weg naar de grond.

Dat hele eiland was zonovergoten. De hitte was als bijtende mieren. Het licht als een scherp lemmet.

Ik veegde en veegde en veegde. Ik gebruikte mijn handen en mijn rok en schudde het boek uit als een zwabber, alles om het ertoe te bewegen droog te worden. Ik wilde huilen, maar durfde niet, niet terwijl Manso toekeek. Als ik nog klein was geweest, had hij me in het voorbijgaan misschien een scheve knipoog gegeven of wat zout op mijn handpalm hebben gestrooid om het een koe te laten aflikken, maar nu niet meer. Een huisneger was nog gehater dan het suikerriet.

Ik zat bij de stallen en veegde. Ik kon de paarden en hun klaaglijke ademhaling horen. Zelfs toen de anderen verdwenen waren van het suikerrietveld, en ik slechts door het kie-kie-pip van de spotlijster wist dat ik niet alleen was, zat ik daar nog steeds te veggen. Ik zag mijn schaduw op de grond. Ze had gezegd dat ik daar moest blijven zitten. ‘Denk erom dat je niet stiekem de schaduw opzoekt. Ik houd je in de gaten.’

Zou ze dat doen?

Zij en Phibbah zouden in de ontvangkamer zijn, en Phibbah zou de rum klaarzetten. Geen mens wist waar haar man uithing op de plantage.

In de begintijd, toen Miss-bella nog uit rijden ging, had ze door Phibbah een mand laten vullen met broodvruchten, koude kalkoen, pompelmoes en een paar vers geplukte mango’s, en ze zei dat ze haar man zijn middagmaal ging brengen. Toen ze bezig was een halve liter wijn in een kruik te gieten, had Phibbah gezegd dat het

geen goed idee was, maar toen ze van geen nee wilde horen, besloot Phibbah met haar mee te gaan. Ze had medelijden met de vrouw, vanwege haar maisgele haar en haar misplaatste verwachtingen. Ze troffen ze aan onder de cacaoboom, de enige plek zo ver van het huis waar goede schaduw te vinden was. Langton zat er gespannen en verlekkerd bij, met zijn rug naar zijn vrouw, tegenover de twee meisjes die hij daar had. Nog een geluk dat hij ze alleen maar had laten dansen, zei Phibbah. Zij bewogen zich zo natuurlijk als water, die twee. Donkere lichamen, heldere ogen. Lichtbruine tepels die heen en weer golfd en als serpentines. Hun ogen vlogen naar hun nieuwe mevrouw, maar ze gingen gewoon door met zingen:

Hopla! Meisjelief! Doe mij eens na!
Spring eens als ik! Draai eens als ik!
Hopla! Meisjelief! Schud eens als ik!
Wieg eens als ik! Anders ben je af!

Het zag ernaar uit dat ze nog een eeuwigheid onder die boom konden blijven staan, zei Phibbah, want een hele poos was Miss-bella als verstijfd. Maar Langton hoorde de mand uit haar hand vallen en hij draaide zich eindelijk om.

Daarna was het afgelopen met paardrijden, picknicks en verwachtingen. Maar het was niet afgelopen met dansen. Miss-bella had gewoon moeten leren wat iedereen daar leerde. Ervoor zorgen dat je de andere kant op kijkt.

Ik keek omhoog naar het huis, waar Phibbah de luiken zou sluiten, de kaarsen zou aansteken en het muggenscherp van het haakje zou halen en laten zakken. Miss-bella zou op een van haar zijden taboeretten gaan zitten.

Je blijft zitten waar je zit totdat mijn boek droog is, had ze gezegd. Na een poos gaf ik het op, staarde naar de letters, klein, zwart en scherp, als kleine klauwtjes. Ik hield mijn hoofd schuin, alsof ik

kon horen wat ze me probeerden te vertellen. Ze leken gevangen, stuk voor stuk aan elkaar vastgeketend. Regel na regel. Ik sloeg het boek dicht en ging op mijn hurken zitten. Het oude karrenpaard liep moeizaam omhoog over de zeeweg. De kar was hoog opgetast met mais, en ernaast holden kindertjes, schreeuwend en schoppend naar de ganzen die bijna onder de wielen kwamen.

De achterdeur ging open en Miss-bella kwam over het gras naar me toe, terwijl er stofwolkjes om haar voeten hingen. Met een frons op haar gezicht boog ze zich over me heen. 'Is het al droog?'

Ik schudde mijn hoofd en mijn lippen trilden. Ik moet het toonbeeld van misère zijn geweest, ervan overtuigd dat ik zou worden weggestuurd. Geen klopjes op mijn hoofd meer, geen Turks fruit meer, geen mousseline jurk meer. Ik moest zijn bevangen door de zon, want ik wees op de D en vroeg wat het was. Ze boog zich over me heen. Haar adem was warm en droog als de lucht. 'Dat? Dee. Ee... Ef. Er staat Defoe.'

Toen pas merkte ik dat Phibbah ook naar buiten was gekomen en op de veranda stond toe te kijken.

Miss-bella rechtte haar rug en staarde haar lang aan. Haar stem werd zoet als melasse. 'Ik zal het je wel leren.'

Ja, dacht ik. Ja, ja, ja!

'Nee!' Phibbah stapte wankelend van de veranda af en even leek het of ze zou vallen. 'Mevrouw...'

'Waarom niet?' Ze knikte en hield toen haar hoofd schuin.

'Omdat het genoeg is,' zei Phibbah, die struikelend aan kwam lopen. 'Genoeg.'

Op een keer, toen Miss-bella naar binnen was gegaan, spuugde Phibbah een dikke fluim uit bij de rozenstruik. 'Waar ik naartoe zou gaan? Als ik hier wegging? Meteen de heuvels in, subiet. Subiet. Ik zou een musket meenemen. Dan gewoon wachten. Wachten, wachten, wachten, op het heetst van de dag, als er niemand anders buiten is dan slaven en krankzinnigen. Dan uitkijken naar dat vlekje blauw.' Het blauw van de ogen van een blanke vrouw, het blauw

dat ze Wedgwoodblauw noemden. ‘Dan zou ik recht op haar hart mikken.’

Nu stak ze alleen haar tong door de opening in haar gebit en staarde Miss-bella aan.

Ik stond van de een naar de ander te kijken, stom als een van de runderen.

‘Zweepslagen, dat is wat ze verdient,’ zei Phibbah. ‘Voor het verpesten van uw boek.’

‘Zweepslagen? Zwéépslagen!’ Miss-bella’s blik werd scherp, haar ogen vochtig en glanzend. ‘Wat een idee. Wil jij dan degene zijn die ze haar toedient?’

Nu deed Phibbah een stap achteruit. ‘Nee.’

Kiii, wat brandde ik toen van haat. Ik wenste vurig dat ik nooit een van haar bonen had vastgepakt. Of had verlangd naar haar onnozele verhalen.

Miss-bella keek om zich heen, alsof ze overwoog waar ze een picknick zou houden. Haar ogen samengeknepen als een koperen tang. ‘Je hebt volkomen gelijk. We moeten de roede niet sparen. We willen het kind immers niet verwennen. Laat Manso de anderen bij elkaar roepen.’

Phibbah schudde verwoed het hoofd. ‘Wat?’

‘Je hebt me gehoord. Jazeker, jij gaat het doen, vrouw. Anders doet Manso het. Snel een beetje. Het begint al te schemeren.’ Ze wendde zich tot mij. Het zweet parelde op haar gezicht. ‘Phibbah wil dat je zweepslagen krijgt, dus zweepslagen zul je krijgen.’

Ik weet niet wat erger was: dat Phibbah degene was van wie ik mijn eerste zweepslagen kreeg, of dat de anderen zich verzamelden om naar ons tweeën te kijken. Ze moesten natuurlijk komen als ze geroepen werden. Maar de meeste mensen nemen alleen een dosis tot zich van de narigheid die iemand anders overkomt, zodat ze weten dat het hun zelf niet overkomt.

Phibbah wachtte zo lang dat ik bijna sidderde van opluchting

toen ze begon. Het is altijd het moment ervoor dat het ergst is. Je hele lichaam is in afwachting. Toen hoorde ik haar achter me bewegen en hoorde ik de berkenroede fluiten. De pijn beet zich als een klauw vast in mijn bovenbeen. Sneed flinke groeven, diep als nagels. Ontlokte snel een dun straaltje bloed, ving mijn adem en begroef die diep. Weer een hoog, fluitend geluid. Ik drukte mijn voorhoofd tegen de aarde en het gras en probeerde niet te huilen, maar ze gaf me er tien, een voor elk jaar van mijn geschatte leeftijd. Ze ranselde me af totdat die zweep weinig meer was dan een weerklank in mijn hoofd, totdat ik het uitschreeuwde, moet ik tot mijn schaamte bekennen, en eerst werd de lucht zwart, toen mijn geest.

Al die tijd stond Miss-bella er zwijgend bij, haar armen gevouwen, haar gezicht melkweit en onbewogen. Toen ik opkeek, waren haar ogen gericht op Phibbah, niet op mij. Haar zuinige glimlach strekte zich tussen hen uit, strak als garen. Ze knikte en kneep haar ogen iets samen. Terwijl ze zelf stilstond, was het alsof een innerlijk deel van haar zich zomaar over het erf verplaatste en iets tegen Phibbah zei. Na een hele poos was het Phibbah die haar ogen neersloeg en als eerste wegkeek. Hevig slikkend, hoewel er niets in haar mond zat. De anderen slenterden langzaam weg. Alleen Miss-bella keek nog toe.

Maar Phibbah was degene die me naar het kookhok droeg, me op mijn stromatras zette en een van de zalfjes haalde die ze bereidde met whiskey die ze uit Langtons drankkast had gestolen. Ze zette kletterend een bord maiskoeken op de grond, maar ik staarde er alleen maar naar, honger strijdend met trots, en schoof het bord toen weg. Ik hield mijn woede binnen, als een vogel in een kooi. Ze boog zich over het braadrooster, haar schouders bewegend als een blaasbalg, en ze hield een moot gezouten kabeljauw in de vlammen. 'Erger voor mij dan voor jou,' zei ze. Ik zei niets. 'Ze kleedt je al als een pop, en nu wil ze je ook nog gaan dressereren als een huisdier. Maar als Langton jullie tweeën erop betrapt, op lezen, ben jij degene die ervanlangs krijgt. Hoor je me? Luister, Frances.' Ze spuugde

mijn naam uit, als nog een losse tand. ‘Luister naar me. Niets ter wereld is gevaarlijker dan een blanke vrouw die zich verveelt. Hoor je me?’

Ik haalde mijn schouders op. Niets in mijn wereld was die middag gevaarlijker geweest dan zij. Ik zag haar vingers trillen op het stuk kabeljauw, maar ze tilde ze niet op. Ze zou haar handen verbranden. Eigen schuld.

‘Maar je gaat niet...’

Ik stond op.

‘Waar ga je naartoe?’

Ze liep achter me aan naar buiten. De honden sprongen op en kwamen aanlopen, hun rug gekromd als de boeg van een schip, op zoek naar etensresten. ‘Kssjt!’ schreeuwde ze. ‘Wegwezen!’

Ze pakte mijn hand. Er heerste een lange stilte tussen ons terwijl ik me door haar liet vasthouden. Toen ik opkeek, zag ik haar wang kloppen, als een hart. ‘Je staat er niet bij stil waarom jij bent uitgekozen. Denk je dat het een gelukje is? Alleen jij zou kunnen denken dat het een gelukje is.’

‘Wat is er mis met iets te willen leren?’

‘Leer te willen wat je hebt.’

‘En wat is dat?’ vroeg ik. ‘Wat heb ik?’

Ze bleef me maar aanstaren, en ik staaarde terug. Er brak een glimlach door op haar gezicht, en ze begon te schudden, en toen nam het schudden geleidelijk bezit van haar hele lichaam, als melasse die aan de kook raakt. Ze wierp haar hoofd achterover en lachte onbedaarlijk. En toen begon ik mee te lachen.